

**GLAVNA SLUŽBA
ZA REVIZIJU JAVNOG SEKTORA
REPUBLIKE SRPSKE**

78000 Banja Luka, Vuka Karadžića 4
Republika Srpska, BiH
Tel: +387(0)51/247-408
Faks: +387(0)51/247-497
e-mail: revizija@gsr-rs.org

**Izveštaj o provedenoj
finansijskoj reviziji Opštine Nevesinje
za period 01.01-31.12.2018. godine**

Broj: RV046-19

Banja Luka, 12.08.2019. godine

SADRŽAJ

I	IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA.....	1
	Izvještaj o reviziji finansijskih izvještaja.....	1
II	IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA.....	4
	Izvještaj o reviziji usklađenosti	4
III	REZIME DATIH PREPORUKA.....	5
IV	KRITERIJUMI ZA REVIZIJU USKLAĐENOSTI.....	7
V	IZVJEŠTAJ O PROVEDENOJ REVIZIJI (NALAZI)	8
	1. Uvod.....	8
	2. Provođenje preporuka iz prethodnog izvještaja	8
	3. Zaključak o funkcionisanju sistema internih kontrola	9
	4. Nabavke.....	10
	5. Priprema i donošenje budžeta.....	11
	6. Finansijski izvještaji	12
	6.1. Izvještaj o izvršenju budžeta.....	12
	6.1.1. Prihodi i primici.....	12
	6.1.2. Rashodi i izdaci	13
	6.1.3. Razlika u finansiranju.....	18
	6.2. Bilans uspjeha	19
	6.2.1. Prihodi	19
	6.2.2. Rashodi.....	19
	6.2.3. Finansijski rezultat.....	19
	6.3. Bilans stanja	20
	6.3.1. Aktiva	20
	6.3.2. Pasiva	23
	6.3.3. Vanbilansna evidencija	25
	6.4. Bilans novčanih tokova	25
	6.5. Vremenska neograničenost poslovanja.....	25
	6.6. Potencijalna imovina i potencijalne obaveze.....	25
	6.7. Napomene uz finansijske izvještaje.....	26

I IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA

Izvještaj o reviziji finansijskih izvještaja

Mišljenje sa rezervom

Izvršili smo reviziju Konsolidovanog finansijskog izvještaja Opštine Nevesinje koji obuhvata: Bilans stanja, Bilans uspjeha, Izvještaj o promjenama neto imovine, Bilans novčanih tokova, Periodični izvještaj o izvršenju budžeta i Periodični izvještaj o izvršenju po računovodstvenim fondovima sa stanjem na dan 31.12.2018. godine i za godinu koja se završava na taj dan. Revizijom smo obuhvatili pregled značajnih transakcija, objašnjavajućih napomena uz finansijske izvještaje i primjenu računovodstvenih politika u revidiranom periodu.

Po našem mišljenju, osim za navedeno u pasusu Osnov za mišljenje sa rezervom, Konsolidovani godišnji finansijski izvještaj Opštine Nevesinje istinito i objektivno prikazuje, u svim materijalnim aspektima, finansijsko stanje imovine i obaveza na dan 31.12.2018. godine i izvršenje budžeta za godinu koja se završava na taj dan, u skladu sa propisanim okvirom finansijskog izvještavanja.

Osnov za mišljenje sa rezervom

Reviziju smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji javnog sektora Republike Srpske i relevantnim ISSAI standardima revizije 1200-1810. Naša odgovornost za provođenje revizije detaljnije je opisana u pasusu Odgovornost revizora. Reviziju smo sproveli u skladu sa ISSAI 30 - Etičkim kodeksom, ispunili smo naše ostale etičke odgovornosti i nezavisni smo u odnosu na subjekta revizije.

Smatramo da su pribavljeni revizijski dokazi, s obzirom na propisani okvir finansijskog izvještavanja dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju osnov za naše revizijsko mišljenje o finansijskom stanju imovine, obaveza i izvora i izvršenju budžeta.

Kao što je navedeno pod tačkom 3. izvještaja:

Popis imovine i obaveza na dan 31.12.2018. godine nije proveden u skladu sa Pravilnikom o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem imovine i obaveza, jer izvještaj o popisu imovine i obaveza nije u roku usvojen od strane nadležnog organa i rezultati popisa (otpis, rashodovanje) nisu evidentirani u poslovne knjige u 2018. godini.

Kao što je navedeno pod tačkom 6. izvještaja:

Prilikom sačinjavanja Konsolidovanog finansijskog izvještaja za 2018. godinu Opština Nevesinje nije izvršila konsolidaciju kako je propisano članom 123. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike, jer nije izvršila uključivanje kontrolisanih entiteta.

Kao što je navedeno pod tačkom 6.3.1.1. izvještaja:

Kratkoročna finansijska imovina nije na dan bilansiranja procijenjena sa stanovišta naplativosti, zbog čega su precijenjeni kratkoročna potraživanja i finansijski rezultat tekućeg perioda u iznosu od 38.520 KM, a potcijenjeni su sporna potraživanja u iznosu od 34.801 KM i korekcija potraživanja i rashodi od usklađivanja vrijednosti kratkoročnih potraživanja u iznosu od 38.520 KM, što nije u skladu sa članom 73. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike.

Kao što je navedeno pod tačkom 6.3.1.2. izvještaja:

U poslovnim knjigama u 2018. godini nije evidentiran poslovni događaj koji se odnosi na Ugovor o otplati na rate duga nastalog u postupku izdavanja odobrenja za građenje poslovno-stambenog objekta na lokalitetu "Vojni logor" Nevesinje u vrijednosti od 89.473 KM, zbog čega su na dan bilansiranja potcijenjeni dugoročna potraživanja i dugoročno razgraničeni prihodi u iznosu od 59.278 KM i kratkoročna potraživanja, prihodi obračunskog karaktera i finansijski rezultat tekućeg perioda u iznosu od 30.195 KM. Navedeno nije u skladu sa članom 67. i 71. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike.

Kao što je navedeno pod tačkom 6.3.1.3. izvještaja:

Poslovni objekti koji su dati pod zakup nisu klasifikovani kao investiciona imovina u skladu sa paragrafom 7-38. MRS-JS 16 – Investiciona imovina i članom 29. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike.

Za proizvedenu stalnu imovinu nisu primijenjene amortizacione stope propisane Pravilnikom o primjeni godišnjih amortizacionih stopa za budžetske korisnike, niti je donesen akt o razlozima odstupanja i amortizacionim stopama koje se primjenjuju, shodno članu 5. navedenog pravilnika.

Kao što je navedeno pod tačkom 6.3.3. izvještaja:

U vanbilansnoj evidenciji nisu evidentirani poslovni događaji kako je propisano članom 92. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike, jer u okviru iste nisu evidentirani nepovučena kreditna sredstva i primljene garancije.

Kao što je navedeno pod tačkom 6.7. izvještaja:

Napomene uz finansijske izvještaje ne sadrže sve potrebne informacije u skladu sa članom 46. Pravilnika o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika i nisu u potpunosti objelodanjene informacije prema zahtjevima MRS-JS 1 - Presentacija finansijskih izvještaja.

Vremenska neograničenost poslovanja

U Napomenama uz finansijske izvještaje je objelodanjeno, da su finansijski izvještaji Opštine Nevesinje sastavljeni u skladu sa načelom stalnosti poslovanja, uz pretpostavku da Opština Nevesinje neće obustaviti poslovanje u doglednoj budućnosti.

Ključna pitanja revizije

Ključna pitanja revizije su ona pitanja koja su po našem profesionalnom mišljenju, bila najznačajnija u vršenju revizije finansijskih izvještaja za godinu koja se završava na dan 31. decembar 2018. godine. Ova pitanja smo razmotrili u okviru revizije finansijskih izvještaja kao cjeline, a u formiranju našeg mišljenja ne dajemo odvojeno mišljenje o tim pitanjima. Osim pitanja opisanih u pasusu Osnov za mišljenje sa rezervom nema drugih pitanja koja treba objaviti u izvještaju o reviziji.

Odgovornost rukovodstva za finansijske izvještaje

Načelnik je odgovoran za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardima za javni sektor i Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja. Ova odgovornost obuhvata: osmišljavanje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze nastale usljed prevare i greške; odgovarajuća objelodanjivanja relevantnih informacija u Napomenama uz finansijske izvještaje; odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i

računovodstvenih procjena koje su primjerene datim okolnostima i nadzor nad procesom izvještavanja. Pri izradi finansijskih izvještaja rukovodstvo je odgovorno da procijeni stalnost poslovanja i da objelodani pitanja vezana za vremensku neograničenost poslovanja.

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja

Naš cilj je da steknemo razumno uvjeravanje o tome da li finansijski izvještaji, kao cjelina, ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze uzrokovane prevareom ili greškom, kao i da sačinimo i objavimo revizijski izvještaj, koji sadrži naše mišljenje. Razumno uvjeravanje predstavlja visok nivo uvjeravanja, ali nije garancija da će revizija, koja je izvršena u skladu sa ISSAI standardima revizije uvijek otkriti materijalno značajne pogrešne iskaze kada oni postoje.

Pogrešni iskazi mogu nastati kao posljedica prevare ili greške i smatraju se materijalno značajnim ako, pojedinačno ili zajedno, mogu uticati na ekonomske odluke korisnika koje se donose na osnovu finansijskih izvještaja.

Zbog činjenice da se revizija sprovodi provjerom na bazi uzorka i da u sistemu internih kontrola i računovodstvenom sistemu postoje inherentna ograničenja, postoji mogućnost da pojedine materijalno značajne greške ostanu neotkrivene.

Revizija uključuje sprovođenje postupaka u cilju pribavljanja revizijskih dokaza o iznosima i objelodanjivanjima datim u finansijskim izvještajima. Izbor postupaka je zasnovan na revizijskom prosuđivanju i profesionalnom skepticizmu, uključujući procjenu rizika materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izvještajima, nastalih usljed prevare i greške. Prilikom procjene rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, u cilju osmišljavanja revizijskih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja odvojenog mišljenja o efektivnosti internih kontrola. Revizija takođe uključuje ocjenu primijenjenih računovodstvenih politika utemeljenih na vremenskoj neograničenosti poslovanja i značajnih procjena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocjenu opšte prezentacije finansijskih izvještaja.

Izjavljujemo da smo postupili u skladu sa relevantnim etičkim zahtjevima u vezi sa nezavisnošću. Ostvarili smo komunikaciju sa odgovornim licima subjekta revizije u vezi sa planiranim obimom i vremenskim rasporedom revizije, ključnim revizijskim pitanjima i drugim važnim pitanjima i značajnim nalazima revizije, uključujući značajne nedostatke u sistemu internih kontrola koji se mogu identifikovati tokom revizije.

Banja Luka, 12.08.2019. godine

Glavni revizor

Jovo Radukić, s.r.

II IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA

Izveštaj o reviziji usklađenosti

Mišljenje sa rezervom

Uz reviziju Konsolidovanog finansijskog izvještaja Opštine Nevesinje za 2018. godinu, izvršili smo reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija iskazanih u finansijskim izvještajima sa značajnim zakonskim i drugim propisima.

Po našem mišljenju, osim za navedeno u pasusu Osnov za mišljenje sa rezervom, aktivnosti, finansijske transakcije i informacije iskazane u Konsolidovanom godišnjem finansijskom izvještaju Opštine Nevesinje za 2018. godinu su, u svim materijalnim aspektima, u skladu sa propisima kojima su regulisane.

Osnov za mišljenje sa rezervom

Reviziju usklađenosti smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji javnog sektora Republike Srpske i ISSAI 4000 – Standard za reviziju usklađenosti.

Vjerujemo da su pribavljeni revizijski dokazi dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju osnov za naše mišljenje o usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija iskazanih u finansijskim izvještajima sa propisima kojima su regulisane.

Kao što je navedeno pod tačkom 4. izvještaja:

Kod provođenja procedura javnih nabavki u 2018. godini nisu u potpunosti poštovane odredbe Zakona o javnim nabavkama, jer nije: proveden pregovarački postupak i zaključen aneks ugovora za dodatne radove na rekonstrukciji i nadogradnji objekta Doma kulture; proveden postupak nabavke usluga održavanja vozila i postupak nabavke hrane za ishranu djece.

Kao što je navedeno pod tačkom 6.1.2.5. izvještaja:

Kod dodjele sredstava granta organizacijama i udruženjima nisu uspostavljeni kriterijumi za raspodjelu istih.

Odgovornost rukovodstva za usklađenost

Pored odgovornosti za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, načelnik je takođe odgovoran da osigura da su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije iskazane u finansijskim izvještajima u skladu sa propisima kojima su regulisane.

Odgovornost revizora za reviziju usklađenosti

Pored odgovornosti da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima, naša odgovornost podrazumijeva i izražavanje mišljenja o tome da li su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije iskazane u finansijskim izvještajima, u svim materijalnim aspektima, u skladu sa propisima kojima su regulisane. Odgovornost revizora uključuje obavljanje procedura kako bi pribavili revizijske dokaze o tome da li je poslovanje Opštine Nevesinje obuhvaćeno prema definisanim kriterijumima, usklađeno sa zakonskim i drugim propisima.

Procedure podrazumijevaju procjenu rizika od značajnih neusklađenosti sa zakonima i propisima koji regulišu poslovanje Opštine Nevesinje.

Banja Luka, 12.08.2019. godine

Glavni revizor

Jovo Radukić, s.r.

III REZIME DATIH PREPORUKA

Preporuke vezane za finansijske izvještaje

Preporučuje se načelniku da obezbijedi da se:

- 1) popis imovine i obaveza vrši u skladu sa Pravilnikom o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem imovine i obaveza;
- 2) u konsolidovani finansijski izvještaj Opštine uključuju finansijski izvještaji kontrolisanih entiteta u skladu sa odredbama člana 123. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike;
- 3) procjena kratkoročnih potraživanja vrši na dan bilansiranja u skladu sa članom 73. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike; vanbilansna evidencija vrši u skladu sa članom 92. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike i obaveze za subvencije, grantove i doznake iskazuju u skladu sa Prilogom 2 Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike;
- 4) da se finansijska imovina priznaje u skladu sa članom 67. i 71. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike;
- 5) sa nadležnim institucijama, kontinuirano preduzimaju aktivnosti na rješavanju imovinsko pravnih odnosa u vezi sa vlasništvom nad imovinom koja se vodi na Opštini ili njenim pravnim prednicima; poslovni objekti koji su dati pod operativni (poslovni) zakup priznaju kao investiciona imovinu, u skladu sa paragrafom 7-38. MRS-JS 16 – Investiciona imovina i članom 29. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike i obračun amortizacije vrši u skladu sa Pravilnikom o primjeni godišnjih amortizacionih stopa za budžetske korisnike;
- 6) u Napomenama uz finansijske izvještaje objelodane informacije koje omogućavaju razumijevanje finansijskih izvještaja, kao i dodatne informacije koje nisu prikazane u finansijskom izvještaju u skladu sa zahtjevima MRS-JS 1 - Prezentacija finansijskih izvještaja i članom 46. Pravilnika o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika.

Preporuke vezane za usklađenost poslovanja

Preporučuje se načelniku da obezbijedi da se:

- 1) ugovori na određeno vrijeme zaključuju u skladu sa članom 61. stav (1) tačka 2) Zakona o službenicima i namještenicima u organima jedinice lokalne samouprave i obračun dnevnica po osnovu službenih putovanja vrši u skladu sa članom 7. Uredbe o naknadama za službena putovanja u zemlji i inostranstvu za zaposlene u javnom sektoru Republike Srpske;
- 2) primjena postupaka javnih nabavki vrši uz dosljednu primjenu Zakona o javnim nabavkama;
- 3) budžet Opštine sačinjava u formi i sadržaju koji su definisani Pravilnikom o formi i sadržaju budžeta i izvještaja o izvršenju budžeta;

- 4) donesu interni akti kojima bi se definisali kriterijumi za raspodjelu grantova.

Preporučuje se direktoru JU Dječiji vrtić "Sveta Evgenija carica Milica" Nevesinje da obezbijedi da se:

- 5) primjena postupaka javnih nabavki vrši uz dosljednu primjenu Zakona o javnim nabavkama.

IV KRITERIJUMI ZA REVIZIJU USKLAĐENOSTI

- Zakon o budžetskom sistemu Republike Srpske;
- Zakon o fiskalnoj odgovornosti u Republici Srpskoj;
- Zakon o sistemu internih finansijskih kontrola u javnom sektoru Republike Srpske;
- Zakon o lokalnoj samoupravi;
- Zakon o statusu funkcionera jedinica lokalne samouprave;
- Zakon o službenicima i namještenicima u organima jedinice lokalne samouprave;
- Zakon o sistemu javnih službi;
- Zakon o radu;
- Zakon o doprinosima i Pravilnik o uslovima, načinu obavještanja, obračunavanja i uplate doprinosa;
- Zakon o porezu na dohodak i Pravilnik o primjeni Zakona o porezu na dohodak;
- Zakon o javnim nabavkama;
- Zakon o zaduživanju, dugu i garancijama Republike Srpske;
- Zakon o utvrđivanju i prenosu prava raspolaganja imovinom na jedinice lokalne samouprave;
- Zakon o uređenju prostora i građenju;
- Zakon o vodama;
- Zakon o šumama;
- Zakon o javnim putevima;
- Zakon o koncesijama;
- Zakon o zaštiti od požara;
- Zakon o komunalnim taksama;
- Zakon o komunalnim djelatnostima;
- Zakon o sportu i Pravilnik o kategorizaciji sportova u Republici Srpskoj;
- Zakon o socijalnoj zaštiti;
- Uredba o naknadama za službena putovanja u zemlji i inostranstvu za zaposlene u javnom sektoru;
- Uredba o uslovima i načinu plaćanja gotovim novcem;
- Posebni kolektivni ugovor za zaposlene u oblasti lokalne samouprave Republike Srpske;
- Posebni kolektivni ugovor za zaposlene u oblasti obrazovanja i kulture Republike Srpske;
- Posebni kolektivni ugovor za zaposlene u oblasti socijalne zaštite Republike Srpske;
- Pravilnik o formi i sadržaju budžeta i izvještaja o izvršenju budžeta.

V IZVJEŠTAJ O PROVEDENOJ REVIZIJI (NALAZI)

1. Uvod

Opština Nevesinje (u daljem tekstu: Opština) se nalazi u istočnom dijelu Republike Srpske i zauzima površinu od 923,4 km² (56 naseljenih mjesta), na kojoj živi 18.210 stanovnika.

Opština ostvaruje svoje nadležnosti u skladu sa Ustavom, Zakonom o lokalnoj samoupravi ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 97/16), Statutom i drugim važećim propisima, kojima su definisana područja odgovornosti, nadležnosti organa i način finansiranja.

Organi Opštine su Skupština i načelnik. Skupština koju čini 21 odbornik je organ odlučivanja i kreiranja politike, a načelnik zastupa i predstavlja Opštinu i nosilac je izvršne vlasti.

Sredstva za rad Opštine u 2018. godini obezbijedena su iz: poreskih i neporeskih prihoda, grantova, transfera između budžetskih korisnika, primitaka od nefinansijske imovine, zajmova i sredstava klirinškog duga.

Prema Odluci Vlade Republike Srpske o stepenu razvijenosti jedinica lokalne samouprave u Republici Srpskoj za 2018. godinu, Opština je svrstana u nerazvijene jedinice lokalne samouprave.

Revizijom je obuhvaćen Konsolidovani finansijski izvještaj Opštine koji uključuje finansijske izvještaje opštinske uprave i nižih budžetskih korisnika: Javna ustanova (u daljem tekstu: JU) Centar za socijalni rad Nevesinje, JU Dječiji vrtić "Sveta Evgenija carica Milica", JU Centar za informisanje i kulturu, JU Turistička organizacija, JU Narodna biblioteka Nevesinje i JU Srednjoškolski centar "Aleksa Šantić".

Finansijske transakcije se u Glavnoj knjizi trezora Opštine (u daljem tekstu: GKT) evidentiraju u okviru fonda 01 (budžet u užem smislu), fonda 03 (fond grantova), fonda 04 (fond sredstava privatizacije i sukcesije) i fonda 05 (fond za posebne projekte).

Na dostavljeni Nacrt izvještaja nije bilo primjedbi.

Preporuke date u ovom izvještaju, u cilju njihovog naglašavanja, boldovane su i pisane italik slovima.

2. Provođenje preporuka iz prethodnog izvještaja

Glavna služba za reviziju javnog sektora Republike Srpske izvršila je u toku 2016. godine pregled statusa preporuka datih u Izvještaju o reviziji Konsolidovanog finansijskog izvještaja Opštine Nevesinje za 2013. godinu. Prema Izvještaju o provođenju preporuka (IP017-16 od 25.10.2016. godine) Opština je od ukupno 18 datih preporuka: provela devet preporuka, djelimično provela šest preporuka i nije provela tri preporuke.

Ovim revizijskim angažmanom je utvrđeno da nisu provedene preporuke u vezi sa:

- identifikacijom imovine Opštine i obračunom amortizacije (veza tačka 6.3.1.3. izvještaja);
- evidencijom potraživanja kod JU Dječiji vrtić "Sveta Evgenija carica Milica", ista se i dalje vodi u formi ručnih tabelarnih pregleda;
- uspostavljenim sistemom interne kontrole (veza tačka 3. izvještaja);
- internim aktima koji definišu pravila i kriterijumi za raspodjelu sredstava granta (veza tačka 6.1.2.5. izvještaja);
- procjenom naplativosti potraživanja na dan bilansiranja (veza tačka 6.3.1.1. izvještaja);

- Strategijom razvoja lokalnih puteva, jer ista nije usvojena od strane Skupštine opštine shodno članu 13. stav 4. Zakona o javnim putevima ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 89/13).

3. Zaključak o funkcionisanju sistema internih kontrola

Organizacija i funkcionisanje sistema internih kontrola opštine djelimično su definisani postojećim internim aktima (Statut Opštine, Poslovnik o radu Skupštine opštine, Odluka o osnivanju Opštinske uprave, Pravilnik o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, Pravilnik o internim kontrolama i internim kontrolnim postupcima i Pravilnik o računovodstvu, računovodstvenim politikama u Opštini). Odlukom o osnivanju i Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Opštinske uprave definisana su područja odgovornosti, nadležnosti organa, te načini finansiranja i funkcionisanja Opštine.

U martu 2018. godine stupio je na snagu novi Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta ("Službeni glasnik Opštine Nevesinje", broj 3/18) prema kojem je sistematizovano 110 radnih mjesta sa ukupno 89 izvršilaca. Izmjenama navedenog pravilnika od decembra 2018. godine ("Službeni glasnik Opštine Nevesinje", broj 15/18) u Opštinskoj upravi je sistematizovano 110 radnih mjesta sa ukupno 90 izvršilaca (sa teritorijalnom vatrogasnom jedinicom, u daljem tekstu: TVJ).

Na dan 31.12.2018. godine prema evidencijama kadrovske službe bila su zaposlena ukupno 102 radnika (od toga 65 službenika, 33 namještenika i četiri funkcionera). Od ukupnog broja službenika 59 je bilo zaposleno na neodređeno, a šest na određeno vrijeme, a od ukupnog broja namještenika 27 je bilo zaposleno na neodređeno i šest na određeno vrijeme.

U 2018. godini radni odnos na neodređeno vrijeme zasnovalo je 12 radnika. U Opštini je tokom godine, na određeno vrijeme, zbog povećanog obima posla bilo zaposleno četiri radnika na period duži od šest mjeseci u kontinuitetu, što nije u skladu sa članom 61. stav (1) tačka 2) Zakona o službenicima i namještenicima u organima jedinice lokalne samouprave ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 97/16).

U skladu sa članom 14. Zakona o sistemu internih finansijskih kontrola u javnom sektoru Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 91/16), načelnik je rješenjem imenovao odgovorno lice zaduženo za uspostavljanje, sprovođenje i razvoj finansijskog upravljanja i kontrole. U skladu sa navedenim zakonom i Uputstvom o načinu i postupku uspostavljanja i sprovođenja sistema finansijskog upravljanja i kontrole ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 99/17), preduzete su sljedeće aktivnosti: donesen je Plan za uspostavljanje sistema finansijskog upravljanja i kontrole; popisani su glavni poslovni procesi i identifikovane su aktivnosti u njima i sačinjen je izvještaj o sprovođenju planiranih aktivnosti na uspostavljanju i razvoju sistema finansijskog upravljanja i kontrola za period 01.01-31.12.2018. godine. U vezi sa prethodno navedenim nije sastavljena izjava o misiji, viziji i ciljevima i nisu identifikovani i procijenjeni rizici.

Pregledom putnih naloga je utvrđeno da je obračun dnevnica za službena putovanja, u periodu kraćem od 12 sati, u pojedinim slučajeva vršen na način da su iste isplaćivane u punom iznosu, što nije u skladu sa članom 7. Uredbe o naknadama za službena putovanja u zemlji i inostranstvu za zaposlene u javnom sektoru Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 73/10).

Zapisnikom Poreske uprave Republike Srpske o izvršenoj kontroli od 28.03.2019. godine konstatovano je da Opština nije vršila obračun i uplatu poreza i doprinosa za volontere za period 2014-2017. godine (za 2018. godinu obračun i uplate su urađeni u toku kontrole) i nije u zakonskom roku isplaćivala obračunate poreze i doprinose na lična primanja.

Obračunate su i zatezne kamate zbog neblagovremene isplate obaveza. Navedene obaveze izmirene su u aprilu 2019. godine u iznosu od 199.683 KM. Takođe, ispostavljeni su i korigovani poreski računi na nepokretnosti.

U toku 2018. godine nije vršena interna kontrola poslovnih procesa u Opštinskoj upravi, a ni kod nižih budžetskih korisnika.

Popis imovine i obaveza na dan 31.12.2018. godini nije u potpunosti izvršen kako je propisano članom 17. stav (8), 20. i 25. Pravilnika o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem imovine i obaveza ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 45/16), a odstupanja se odnose na sljedeće:

- izvještaj o popisu imovine i obaveza nije blagovremeno usvojen od nadležnog organa (najkasnije mjesec dana prije dana isticanja roka za pripremu i prezentaciju godišnjeg finansijskog izvještaja); Odluka o usvajanju izvještaja o popisu usvojena je 27.05.2019. godine (objavljena u "Službenom glasniku opštine Nevesinje", broj 9/19);
- rezultati popisa imovine i obaveza evidentirani su u poslovne knjige u 2019. godini (otpis, rashodovanje);
- popisne liste nisu ovjerene od strane ovlašćenog lica;
- izvještaj o popisu ne sadrži: pregled količinskih i vrijednosnih razlika između stvarnog i knjigovodstvenog stanja, pregled knjigovodstvenih vrijednosti imovine i obaveza čija stvarna stanja na dan popisa nisu utvrđena, sa odgovarajućim obrazloženjima.

U pomoćnoj knjizi nefinansijske imovine nije primijenjen opšti princip priznavanja sredstava po trošku nabavke, uključujući početne troškove i naknadne izdatke koje treba pripisati tom sredstvu, te analitičku evidenciju sredstava predstavljaju pojedinačna ulaganja u imovinu.

Pored prethodno navedenog, slabosti sistema internih kontrola utvrđeni su kod: procedura javnih nabavki, dodjele grantova, procjene naplativosti potraživanja, evidencija poslovnih događaja (dugoročna potraživanja, vanbilansna evidencija), što je dodatno obrazloženo u ostalim tačkama izvještaja.

Shodno navedenom, uspostavljeni sistem internih kontrola nije funkcionisao na način da je u potpunosti obezbijedio istinito i fer izvještavanje i usklađenost poslovanja sa važećim zakonima i propisima.

Preporučuje se načelniku da obezbijedi da se:

- **ugovori na određeno vrijeme zaključuju u skladu sa članom 61. stav (1) tačka 2) Zakona o službenicima i namještenicima u organima jedinice lokalne samouprave;**
- **obračun dnevnica po osnovu službenih putovanja vrši u skladu sa članom 7. Uredbe o naknadama za službena putovanja u zemlji i inostranstvu za zaposlene u javnom sektoru Republike Srpske;**
- **popis imovine i obaveza vrši u skladu sa članom 17. stav (8), 20. i 25. Pravilnika o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem imovine i obaveza.**

4. Nabavke

Opština je planirala javne nabavke (sa pet izmjena i dopuna) u ukupnoj vrijednosti od 2.641.725 KM (bez poreza na dodatu vrijednost - u daljem tekstu: PDV).

Prema pregledu provedenih postupaka u toku 2018. godine provedeno je ukupno 118 postupaka javnih nabavki ukupne ugovorene vrijednosti od 1.711.856 KM bez PDV-a. Ukupan broj provedenih postupaka obuhvata: četiri pregovaračka postupka bez objave

obavještenja ukupne vrijednosti od 276.401 KM, šest otvorenih postupaka ukupne vrijednosti od 1.243.316 KM, sedam konkurentskih zahtjeva za dostavljanje ponuda ukupne vrijednosti od 119.840 KM, 99 direktnih sporazuma ukupne vrijednosti od 64.821 KM i dva postupka nabavki usluga iz aneksa 2 dio B Zakona o javnim nabavkama ("Službeni glasnik BiH", broj 39/14) u vrijednosti od 7.478 KM.

Revizijskim ispitivanjima 12 različitih postupaka javnih nabavki u vrijednosti od 1.471.606 KM bez PDV-a, koji čine 86% od ukupne vrijednosti realizovanih postupaka utvrđene su sljedeće neusklađenosti sa Zakonom o javnim nabavkama (u daljem tekstu: Zakon)

- U postupku nabavke radova na rekonstrukciji i nadogradnji objekta Doma kulture na osnovu ispostavljenih situacija realizovano je više za 43.499 KM u odnosu na ugovorenu vrijednost, bez zaključenog aneksa ugovora i provedenog pregovaračkog postupka shodno članu 24. tačka a) Zakona;
- Kod izgradnje vodovodnog sistema Krekovi; izgradnje pristupnih saobraćajnica u Vojnom logoru; izgradnje puteva u naseljima Sehovina, Miljevac i Šajbe, radovi nisu okončani u planiranom roku zbog nepovoljnih vremenskih uslova. Prema odredbama zaključenih ugovora sa izvođačima radova, u slučaju neispunjavanja ugovorenih odredaba, definisana je kazna u iznosu od najviše 5% vrijednosti ukupno izvedenih radova koja se naplaćuje umanjenjem računa po okončanoj situaciji. Do dana završetka revizije okončane situacije nisu ispostavljene, a garancije za uredno izvršenje ugovora su istekle i iste nisu produžene;
- Nisu provedeni postupci nabavke usluga održavanja vozila opštinske uprave i TVJ u najmanjem iznosu od 22.478 KM, što nije u skladu sa članom 3, 6, 87-89. Zakona.

JU Dječiji vrtić "Sveta Evgenija carica Milica" Nevesinje u 2018. godini nije provela postupak nabavke hrane za ishranu djece u iznosu od najmanje 8.930 KM i nije donijela interni pravilnik o postupku direktnog sporazuma, što nije u skladu sa članom 6, 14. stav (1), 15. stav (6) i 90. Zakona.

Preporučuje se načelniku da obezbijedi da se primjena postupaka javnih nabavki vrši u skladu sa članom 3, 6, 24. i 87-89. Zakona o javnim nabavkama.

Preporučuje se direktoru JU Dječiji vrtić "Sveta Evgenija carica Milica" Nevesinje da obezbijedi da se primjena postupaka javnih nabavki vrši u skladu sa članom 6, 14. stav (1), 15. stav (6) i 90. Zakona o javnim nabavkama.

5. Priprema i donošenje budžeta

Skupština opštine je 28.12.2017. godine donijela Odluku o usvajanju budžeta za 2018. godinu u iznosu od 8.313.613 KM, a 23.11.2018. godine Odluku o usvajanju rebalansa budžeta u iznosu od 9.074.153 KM (poreski prihodi 5.172.800 KM, neporeski prihodi 815.769 KM, grantovi 428.133 KM, transferi između ili unutar jedinica vlasti 751.876 KM, primici za nefinansijsku imovinu 221.123 KM, primici od finansijske imovine 3.500 KM, ostali primici 193.473 KM i neutrošena namjenska sredstva iz ranijih godina - kreditna sredstva 1.487.479 KM). Rebalansom odobreni rashodi i izdaci se odnose na: rashode za lična primanja (2.963.303 KM), rashode po osnovu korišćenja roba i usluga (1.252.232 KM), rashode finansiranja i druge finansijske troškove (177.717 KM), subvencije (160.500 KM), grantove (740.696 KM), doznake na ime socijalne zaštite koje se isplaćuju iz budžeta Republike, opština i gradova (890.450 KM), rashode po sudskim rješenjima (150 KM), transfere između ili unutar jedinica vlasti (43.200 KM), budžetsku rezervu (29.408 KM), izdatke za nefinansijsku imovinu (2.123.649 KM), izdatke za finansijsku imovinu (2.500 KM), izdatke za otplatu dugova (543.135 KM) i ostale izdatke (147.213 KM). Poslije usvajanja rebalansa budžeta izvršene su realokacije u okviru i između potrošačkih jedinica u ukupnom iznosu od 93.838 KM.

Budžet opštine nije sačinjen u formi i sadržaju koji su definisani Pravilnikom o formi i sadržaju budžeta i izvještaja o izvršenju budžeta ("Službeni glasnik Republike Srpske", br. 100/13 i 102/16), odnosno odluka o usvajanju budžeta i rebalansa budžeta ne sadrži opšti dio budžeta koji daje prikaz budžetskih prihoda i budžetskih rashoda (u zbirnom iznosu), bruto budžetskog suficita, odnosno deficita, neto izdataka za nefinansijsku imovinu, budžetskog suficita, odnosno deficita i neto finansiranja.

Skupština opštine je 11.12.2018. godine donijela Dugoročni plan za izmirenje neizmirenih obaveza Opštine shodno članu 30. stav 1. Zakona o fiskalnoj odgovornosti u Republici Srpskoj ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 94/15) na koji je Fiskalni savjet Republike Srpske dao pozitivno mišljenje.

Preporučuje se načelniku da obezbijedi da se budžet Opštine sačinjava u formi i sadržaju koji su definisani Pravilnikom o formi i sadržaju budžeta i izvještaja o izvršenju budžeta.

6. Finansijski izvještaji

Opština nije izvršila konsolidaciju pri sačinjavanju finansijskog izvještaja za 2018. godinu kako je propisano članom 123. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike ("Službeni glasnik Republike Srpske", br. 115/17 i 118/18), jer nije izvršila uključivanje kontrolisanih entiteta (JP "Komus" a.d. Nevesinje, JP Vodovod" a.d. Nevesinje, Dom zdravlja Nevesinje i ostalih javnih ustanova čiji je osnivač) dodavanjem neto imovine/kapitala iz njihovih bilansa stanja u Konsolidovani bilans stanja Opštine.

Preporučuje se načelniku da obezbijedi da se u konsolidovani finansijski izvještaj Opštine uključuju finansijski izvještaji kontrolisanih entiteta u skladu sa odredbama člana 123. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike.

6.1. Izvještaj o izvršenju budžeta

Izvršenje budžeta Opštine za period 01.01 - 31.12.2018. godine iskazano je u obrascu Periodični izvještaj o izvršenju budžeta (PIB) i obrascu Periodični izvještaj o izvršenju po računovodstvenim fondovima (PIF). Prema obrascu PIB iskazani su budžetski prihodi i primici u iznosu od 7.859.387 KM, što je za 13% niže u odnosu na rebalans budžeta od 9.074.153 KM (u okviru kojeg su sadržana i neutrošena namjenska sredstva iz ranijih godina - kreditna sredstva 1.487.479 KM), a izvršenje budžetskih rashoda i izdataka je iskazano u iznosu od 8.443.320 KM, što je za 7% niže u odnosu na rebalans budžeta. Skupština opštine je 25.04.2019. godine usvojila Izvještaj o izvršenju budžeta za 2018. godinu.

6.1.1. Prihodi i primici

Opština je iskazala prihode i primitke u iznosu od 8.571.611 KM, od čega na: fondu 01 iznos od 7.859.387 KM (prihodi od 7.518.818 KM i primici od 340.569 KM), fondu 04 prihode od 249.914 KM i fondu 05 primitke od 462.310 KM.

6.1.1.1. Prihodi

Poreski prihodi iskazani su u iznosu od 5.450.989 KM, što je za 5% više u odnosu na rebalans budžeta. Poreske prihode najvećim dijelom čine indirektni porezi prikupljeni preko Uprave za indirektno oporezivanje BiH, porezi na lična primanja i porezi na imovinu.

Neporeski prihodi iskazani su u iznosu od 833.923 KM, što je za 2% više u odnosu na rebalans budžeta.

Neporeski prihodi najvećim dijelom se odnose na prihode po osnovu: komunalnih naknada i taksi (114.589 KM), naknada po raznim osnovama (488.759 KM) i pružanja javnih usluga (113.362 KM - od čega su prihodi nižih budžetskih korisnika 112.739 KM).

Naknade po raznim osnovama najvećim dijelom se odnose na: naknade za građevinsko zemljište (156.333 KM) po osnovu Zakona o uređenju prostora i građenju ("Službeni glasnik Republike Srpske", br. 40/13, 2/15, 106/15 i 3/16), naknade za šume (174.297 KM) po osnovu Zakona o šumama ("Službeni glasnik Republike Srpske", br. 75/08, 60/13), naknade za vode (35.605 KM) po osnovu Zakona o vodama ("Službeni glasnik Republike Srpske", br. 50/06, 92/09 i 121/12) i naknada za korišćenje komunalnih dobara (67.790 KM).

Prihodi od pružanja javnih usluga najvećim dijelom se odnose na: uplate roditelja na ime usluge JU Dječiji vrtić "Sveta Evgenija carica Milica" Nevesinje za smještaj, njegu, vaspitanje i obrazovanje djece (59.542 KM), školarine učenika u srednjim školama (20.167 KM) i uplate po osnovu penzija dva štićenika JU Centar za socijalni rad Nevesinje koji su smješteni u specijalizovanim ustanovama i za smještaj djeteta u hraniteljsku porodicu (15.085 KM).

Grantovi su iskazani u iznosu od 457.381 KM na fondu 01 i viši su za 7% od rebalansa budžeta, a najvećim dijelom se odnose na grant od: Vlade Srbije za rekonstrukciju Doma kulture (293.375 KM); Fonda za zaštitu životne sredine i energetska efikasnost Republike Srpske po osnovu Ugovora o sufinansiranju Projekta "Rekonstrukcija i sanacija sportske dvorane Nevesinjka" (80.000 KM) i po osnovu Ugovora o sufinansiranju Projekta "Unapređenje sistema upravljanje ambalažnim otpadom u Nevesinju" (20.000 KM); pravnih i fizičkih lica po osnovu održavanja "Nevesinjske olimpijade 2018. godine" (24.087 KM) i uplate Centralne izborne komisije BiH po osnovu opštih izbora za bruto naknade članovima biračkih odbora (25.705 KM).

Transferi između ili unutar jedinica vlasti iskazani su u iznosu od 1.026.439 KM i to na fondu 01 (776.525 KM) i fondu 04 (249.914 KM).

Transferi iskazani na fondu 01 viši su za 3% od rebalansa budžeta, a najvećim dijelom se odnose na transfere od: Ministarstva uprave i lokalne samouprave Republike Srpske za nerazvijene opštine (61.700 KM); Ministarstva finansija Republike Srpske, a po osnovu Odluke Vlade Republike Srpske o određivanju prioriternih projekata iz programa javnih investicija Republike Srpske za finansiranje iz Budžeta u 2018. godini, sa raspodjelom sredstava ("Službeni glasnik Republike Srpske", br. 24/18, 41/18, 57/18, 70/18, 74/18, 76/18, 84/18, 102/18, 111/18, 123/18 i 11/19) za rekonstrukciju i dogradnju Doma kulture u Nevesinju i vodosnabdijevanje (350.000 KM); Ministarstva zdravlja i socijalne zaštite za JU Centar za socijalni rad Nevesinje (243.007 KM) i Službe Predsjednika Republike Srpske za "Spomenik Slobode" u Nevesinju (50.000 KM).

Transferi iskazani na fondu 04 se odnose na transfer Ministarstva finansija Republike Srpske po osnovu Odluke Vlade Republike Srpske o usmjeravanju sredstava za izgradnju i sanaciju saobraćajnica u Opštini Nevesinje ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 102/18).

6.1.1.2. Primici

Primici su iskazani u iznosu od 802.879 KM, a odnose se na primitke: za nefinansijsku imovinu (219.888 KM), od finansijske imovine (4.995 KM), od zaduživanja (462.310 KM) i ostale primitke (115.686 KM).

Primici za nefinansijsku imovinu iskazani su na fondu 01 i niži su za 1% od rebalansa budžeta, a najvećim dijelom se odnose na primitke ostvarene od prodaje zemljišta (211.764 KM).

Primici od zaduživanja iskazani su na fondu 05, a odnose se na primitke od zaduživanja po osnovu kredita Evropske investicione banke - "Projekat rekonstrukcije vodovodnog i kanalizacionog sistema u Opštini Nevesinje".

Ostali primici iskazani su na fondu 01 i niži su za 40% od rebalansa budžeta, a najvećim dijelom se odnose na primitke po osnovu depozita i kaucija (40.789 KM) i primitke od fondova obaveznog socijalnog osiguranja po osnovu naplaćenih potraživanja za porodijsko i roditeljsko odsustvo i za vrijeme bolovanja (73.422 KM).

6.1.2. Rashodi i izdaci

Opština je iskazala rashode i izdatke u iznosu od 9.155.544 KM, od čega na: fondu 01 iznos od 8.443.320 KM (rashodi od 6.193.308 KM i izdaci od 2.250.012 KM) što je za 7% manje u odnosu na odobreni rebalans budžeta, fondu 04 iznos od 249.914 KM (izdaci) i fondu 05 iznos od 462.310 KM (izdaci).

6.1.2.1. Rashodi za lična primanja zaposlenih

Rashodi za lična primanja zaposlenih iskazani su u iznosu od 2.963.746 KM na fondu 01 i u visini su odobrenog rebalansa budžeta, a odnose se na rashode za: bruto plate zaposlenih (2.353.116 KM), bruto naknade troškova i ostalih ličnih primanja zaposlenih (567.120 KM), naknadu plata zaposlenih za vrijeme bolovanja, roditeljskog odsustva i ostalih naknada plata (19.770 KM) i otpremnine i jednokratne pomoći (23.740 KM).

Rashodi za bruto naknade troškova i ostalih ličnih primanja zaposlenih, odnose se na: topli obrok (175.495 KM), prevoz na posao i sa posla (45.203 KM), regres za godišnji odmor (134.027 KM), topli obrok i regres – porez na dohodak (14.148 KM), jubilarne nagrade (3.521 KM), dnevnice za službena putovanja (10.099 KM), rashodi za ostale nagrade (1.153 KM) i rashodi za poreze i doprinose na naknade (183.475 KM). U skladu sa Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o radu ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 66/18) i Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 66/18) izvršeno je usklađivanje koeficijenata za obračun plate.

6.1.2.2. Rashodi po osnovu korišćenja roba i usluga

Rashodi po osnovu korišćenja roba i usluga iskazani su u iznosu od 1.278.056 KM na fondu 01, a odnose se na rashode po osnovu: utroška energije, komunalnih i komunikacionih usluga; režijskog materijala; materijala za posebne namjene; tekućeg održavanja; putovanja i smještaja; stručnih usluga; usluga održavanja javnih površina i zaštite životne sredine i ostalih neklasifikovanih rashoda. U odnosu na odobreni rebalans budžeta viši su za 2%, a razlika je pokrivena internim realokacijama.

Rashodi po osnovu utroška energije, komunalnih, komunikacionih i transportnih usluga iskazani su u iznosu od 185.637 KM i niži su za 2% od odobrenog rebalansa budžeta. Najvećim dijelom se odnose na rashode po osnovu: utroška električne energije (61.861 KM), centralnog grijanja (15.701 KM), utroška drveta (8.147 KM), utroška lož ulja (15.905 KM), vodovoda i kanalizacije (9.210 KM), usluga odvoza smeća (22.268 KM), usluga korišćenja fiksnog telefona (14.924 KM), mobilnih telefona (7.803 KM), interneta (9.988 KM) i poštanskih usluga (11.903 KM).

Rashodi za režijski materijal iskazani su u iznosu od 38.572 KM i viši su za 4% u odnosu na odobreni rebalans budžeta. Najvećim dijelom se odnose na rashode za: obrasce i papir (14.238 KM), kancelarijska pomagala (3.038 KM), hemijski materijal (5.236 KM), službena glasila (2.807 KM), stručne časopise (2.506 KM), knjige (1.904 KM) i ostali režijski materijal (1.826 KM)

Rashodi za materijal za posebne namjene iskazani su u iznosu od 1.706 KM i niži su za 3% u odnosu na odobreni rebalans budžeta.

Rashodi za tekuće održavanje iskazani su u iznosu od 164.443 KM i viši su za 4% u odnosu na odobreni rebalans budžeta. Najvećim dijelom se odnose na rashode za: tekuće održavanje objekata drumskog saobraćaja (100.004 KM), tekuće održavanje prevoznih sredstava (25.416 KM), ostale usluge i materijal za tekuće popravke i održavanje opreme (26.952 KM).

Rashodi za tekuće održavanje objekata drumskog saobraćaja najvećim dijelom se odnose na rashode po osnovu sanacije puteva i ulica na teritoriji Opštine (Bratač, Grabovica, Zalužje) i sanacija udarnih rupa na asfaltnom kolovozu u gradskom području Opštine i selu Drežanj, popravke (nasipanje) lokalnih makadamskih puteva. Rashodi za tekuće održavanje opreme najvećim dijelom obuhvataju rashode za tekuće održavanje prevoznih sredstava (veza tačka 4. izvještaja).

Rashodi po osnovu putovanja i smještaja iskazani su u iznosu od 40.122 KM i niži su za 5% u odnosu na odobreni rebalans budžeta. Najvećim dijelom se odnose na rashode po osnovu: službenih putovanja u zemlji (2.359 KM), utroška benzina (6.865 KM) i nafte i naftnih derivata (26.578 KM).

Rashodi za stručne usluge iskazani su u iznosu od 67.124 KM i niži su za 2% u odnosu na odobreni rebalans budžeta, a najvećim dijelom se odnose na rashode za: usluge osiguranja (8.434 KM), usluge informisanja i medija (17.337 KM), geodetsko-katastarske usluge (6.394 KM), usluge održavanja računarskih programa (6.427 KM), troškove održavanja licenci (8.681 KM) i ostale stručne usluge (10.749 KM). Ovi rashodi obuhvataju rashode za usluge marketinškog oglašavanja na Herceg RTV Trebinje; usluge sistemskog održavanja servera, podržavanje programa Docunova i Finova po zaključenom ugovoru sa Itineris d.o.o. Tuzla; troškove Oracle tehničke podrške za period 01.01-31.12.2018. godine po ugovoru sa Ministarstvom finansija Republike Srpske; tehnički pregled izvedenih radova na izgradnji VN 10kv kabla Nova bolnica-Zagajnice-Bojišta na NN mrežu od strane Kontura d.o.o. Trebinje; godišnji zakup prostora na internetu i održavanje veb stranice na godišnjem nivou od strane Ground d.o.o. Sarajevo.

Rashodi za usluge održavanje javnih površina iskazani su u iznosu od 348.830 KM i viši su za 7% u odnosu na odobreni rebalans budžeta. Najvećim dijelom se odnose na rashode po osnovu: zimske službe (82.995 KM), čišćenja javnih površina (146.743 KM) i po osnovu utroška električne rasvjete na javnim površinama (112.783 KM). Troškovi zimske službe obuhvataju usluge čišćenja snijega pružene od strane "Građevinske usluge Tešanović" SP Nevesinje i "Vuković građevinski radovi" SP Nevesinje, kao i zimsko održavanje lokalnih puteva i gradskih ulica od strane "MDM" d.o.o. Nevesinje i "Građevinske usluge Tešanović" SP Nevesinje po zaključenim ugovorima u 2018. godini. Troškovi čišćenja javnih površina obuhvataju komunalne usluge zajedničke komunalne potrošnje i održavanje gradskog groblja po zaključenom ugovoru od 22.02.2018. godine sa JP "Komus" a.d. Nevesinje nakon provedenog pregovaračkog postupka bez objave obavještenja. Troškovi održavanja javne rasvjete obuhvataju troškove nastale po ispostavljenim fakturama od strane "Elektro-Hercegovina" a.d. Trebinje.

Ostali neklasifikovani rashodi iskazani su u iznosu od 431.622 KM i viši su za 1% u odnosu na odobreni rebalans budžeta, a najvećim dijelom se odnose na rashode po osnovu: bruto naknada za rad van radnog odnosa (217.773 KM), reprezentacije (107.169 KM), poreza i doprinosa na teret poslodavca (52.682 KM) i ostale nepomenute rashode (49.694 KM)

Rashodi za bruto naknade za rad van radnog odnosa najvećim dijelom se odnose na bruto naknade: volonterima (16.140 KM), članovima upravnih i nadzornih odbora (10.912

KM), članovima komisija i radnih grupa (30.226 KM) i skupštinskim odbornicima (149.023 KM).

Rashodi po osnovu reprezentacije obuhvataju rashode po osnovu: reprezentacije u zemlji (12.395 KM), organizacije prijema, manifestacija i slično (90.870 KM) i rashode za poklone (3.790 KM).

Ugostiteljske usluge su ostvarene u skladu sa pravima propisanim Pravilnikom o ograničenju troškova reprezentacije. Troškovi organizacije prijema, manifestacija i slično se odnose na usluge organizacije prijema i manifestacija tokom održavanja proslava Dana opštine, slave opštine Spasovdana, manifestacija Nevesinjska puška i Nevesinjska olimpijada. U skladu sa Odlukom o nagradama i nagradnom fondu "Nevesinjska olimpijada 2018" ("Službeni glasnik Opštine Nevesinje", broj 9/18) utvrđeni su iznosi nagrada i nagradni fond za sve takmičare olimpijade po disciplinama. Sačinjavaju se izvještaji o poretku osvojenih mjesta sa održanih takmičenja tokom trajanja olimpijade, obrasci dodijeljenih nagrada po osvojenim mjestima u vidu diploma i osvojenih novčanih iznosa, kao i sumarni finansijski izvještaj sa olimpijade za 2018. godinu. Ukupan iznos troškova za održavanje manifestacije "Nevesinjska olimpijada 2018" iznose 71.469 KM.

Ostali nepomenuti rashodi najvećim dijelom se odnose na naknade članovima biračkih odbora i obračunate doprinose na pomenute naknade (45.103 KM).

6.1.2.3. Rashodi finansiranja i drugi finansijski troškovi

Rashodi finansiranja i drugi finansijski troškovi iskazani su u iznosu od 186.610 KM, a najvećim dijelom se odnose na rashode po osnovu kamata na primljene zajmove (176.827 KM). U odnosu na odobreni rebalans budžeta viši su za 5%. Razlika je pokrivena internom realokacijom.

6.1.2.4. Subvencije

Subvencije su iskazane u iznosu od 159.340 KM i niže su za 1% u odnosu na odobreni rebalans budžeta. Odnose se na subvencije nefinansijskim subjektima u oblasti poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva (118.750 KM) i subvencije nefinansijskim subjektima u oblasti saobraćaja i veza (40.590 KM).

Subvencije nefinansijskim subjektima u oblasti poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva se odnose na podsticaje u oblasti proizvodnje mlijeka (105.030 KM), vodopojne (9.998 KM) i podsticaje za podizanje novih zasada jabučastog, koštičavog i jagodastog voća (3.722 KM).

Subvencije nefinansijskim subjektima u oblasti saobraćaja i veza se odnose na subvencije za prevoz đaka.

Subvencionisanje prethodno navedenih aktivnosti definisano je Odlukom načelnika o uslovima i načinu ostvarivanja novčanih podsticaja u oblasti mljekarstva od 01.02.2018. godine, Pravilnikom o uslovima i načinu ostvarivanja novčanih podsticaja za razvoj poljoprivrede, Pravilnikom o uslovima i načinu ostvarivanja novčanih podsticaja za podizanje voćnih zasada i Pravilnikom o kriterijima, načinu i postupku usklađivanja i registracije redova vožnje autobuskih linija na području opštine Nevesinje.

6.1.2.5. Grantovi

Grantovi su iskazani u iznosu od 736.097 KM i niži su za 1% u odnosu na odobreni rebalans budžeta, a odnose se na tekuće grantove (518.379 KM) i kapitalne grantove (217.718 KM).

Tekući grantovi se odnose na:

Grantove neprofitnim subjektima u zemlji, a najvećim dijelom se odnose na grantove:

- političkim organizacijama (15.006 KM);
- humanitarnim organizacijama, odnosno Crvenom krstu (13.500 KM);
- sportskim i omladinskim organizacijama (186.200 KM);
- etničkim i vjerskim organizacijama (7.358 KM);
- za afirmaciju porodice i zaštitu prava žena, djece, izbjeglih i raseljenih lica, boraca i osoba sa invaliditetom od 196.990 KM (najvećim dijelom se odnose na grantove dodijeljene Boračkoj organizaciji (60.000 KM), Udruženju roditelja djece i omladine sa posebnim potrebama "Moja nada" (68.000 KM), Organizaciji porodica zarobljenih i poginulih boraca i nestalih civila (18.280 KM), Udruženju porodica sa problemima steriliteta "Bebe" (20.000 KM), Udruženju građana "Multipla skleroza" (16.200 KM);
- u oblasti zdravstvene i socijalne zaštite, zaštite životne sredine i komunalne djelatnosti (40.000 KM), a odnose se na grantove dodijeljene: Udruženju penzionera (20.000 KM), Opštoj bolnici Nevesinje (10.000 KM) i Domu zdravlja Nevesinje (10.000 KM);
- u oblasti obrazovanja, naučno-istraživačke djelatnosti, kulture i informacija od 24.117 KM (najznačajniji grantovi odobreni su za aktivnosti KUD Nevesinje 6.000 KM; plesnoj grupi "Lets dance" 3.000 KM; SKPD Prosvjeta 3.000 KM; etno grupama "Sv.Dimitrije" i "Simonida" 3.000 KM);
- ostali tekući grantovi neprofitnim subjektima u zemlji od 35.208 KM (najznačajniji grantovi odobreni su Savezu opština Istočne Hercegovine 13.516 KM; NVO Info centar 6.000 KM; Sindikalnoj organizaciji 5.500 KM; Lovačkom društvu 3.000 KM).

Kapitalni grantovi najvećim dijelom se odnose na grantove sportskim i omladinskim organizacijama i udruženjima (24.982 KM), etničkim i vjerskim organizacijama i udruženjima (11.000 KM) i ostali kapitalni grantovi (174.500 KM). Ostali kapitalni grantovi se odnose na grantove dodijeljene JP "Komus" a.d. Nevesinje (14.500 KM) za izgradnju eko-dvorišta za kabasti otpad na lokalitetu Bukovik i JP "Vodovod" a.d. Nevesinje za rekonstrukciju vodovodne i kanalizacione mreže u ulici Miloša Obilića (160.000 KM).

Korisnici grant sredstava dostavili su izvještaje o namjenskom trošenju sredstava.

Opština je dio sredstava granta dodijelila u okviru rebalansom odobrenih pozicija i za te namjene (kulturno umjetničkim društvima, socijalno humanitarnim udruženjima, udruženjima nacionalnih manjina, vjerskim institucijama, sportskim organizacijama i sl.), bez definisanih pravila i kriterijuma za raspodjelu istih i odluke/zaključka načelnika.

Preporučuje se načelniku da obezbijedi da se donesu interni akti kojima bi se definisali kriterijumi za raspodjelu grantova.

6.1.2.6. Doznake na ime socijalne zaštite koje se isplaćuju iz budžeta Republike, opština i gradova

Doznake na ime socijalne zaštite iskazane su u iznosu od 829.178 KM i niže su za 7% u odnosu na odobreni rebalans budžeta. Odnose se na: tekuće doznake koje se isplaćuju od strane JU Centra za socijalni rad Nevesinje korisnicima socijalne zaštite – štíčenicima i doznake pružaocima usluga socijalne zaštite (626.908 KM) i tekuće doznake građanima koje se isplaćuju iz budžeta Opštine (202.270 KM).

Tekuće doznake korisnicima socijalne zaštite (štíčenicima) odnose se na: stalnu novčanu pomoć (100.855 KM), dodatak za pomoć i njegu drugog lica (352.430 KM), pomoć za osposobljavanje za rad djece i omladine (41.443 KM), jednokratnu novčanu pomoć (18.977 KM) i ostale tekuće doznake (67.861 KM).

Tekuće doznake građanima koje se isplaćuju iz budžeta Opštine najvećim dijelom se odnose na doznake: za invalidnine (27.800 KM), učenicima, studentima i pojedincima u oblasti nauke i kulture (162.580 KM) i pomoći penzionerima i nezaposlenim licima (18.122 KM).

Dodjela prethodno navedenih sredstava definisana je internim pravilima i kriterijumima.

6.1.2.7. Transferi između različitih jedinica vlasti

Transferi između različitih jedinica vlasti iskazani su u iznosu od 40.131 KM i za 7% su niži u odnosu na odobreni rebalans budžeta. Odnose se na povrate pogrešno uplaćenih javnih prihoda Republici, drugim jedinicama lokalne samouprave i fondovima socijalne sigurnosti (683 KM) i doprinose za zdravstvenu zaštitu socijalno ugroženih (39.459 KM).

6.1.2.8. Izdaci

Izdaci su iskazani u iznosu od 2.962.236 KM, a odnose se na izdatke za: nefinansijsku imovinu (2.268.493 KM), finansijsku imovinu (2.874 KM), otplatu dugova (543.302 KM) i ostale izdatke (147.567 KM).

Izdaci za nefinansijsku imovinu iskazani su na fondu: 01 u iznosu od 1.556.269 KM, 04 u iznosu od 249.914 KM i 05 u iznosu od 462.310 KM.

Izdaci iskazani na fondu 01 niži su za 27% od odobrenog rebalansa budžeta, a najvećim dijelom se odnose na izdatke za: izgradnju i pribavljanje građevinskih objekata (480.120 KM), investiciono održavanje, rekonstrukciju i adaptaciju zgrada i objekata (912.576 KM).

Izdaci iskazani na fondu 04 odnose se na izgradnju i sanaciju saobraćajnica u Opštini iz sredstava klirinškog duga, a izdaci iskazani na fondu 05 odnose se na ulaganja iz kreditnih sredstava Evropske investicione banka po "Projektu rekonstrukcije vodovodnog i kanalizacionog sistema u Opštini Nevesinje".

Izdaci za finansijsku imovinu iskazani su na fondu 01 u iznosu od 2.874 KM i viši su za 15% od odobrenog rebalansa budžeta, a pokriveni su internom realokacijom. Odnose se na odobrene akontacije plate zaposlenima po rješenju načelnika.

Izdaci za otplatu dugova iskazani su na fondu 01 (543.302 KM) i u visini su odobrenog rebalansa budžeta, a odnose se na izdatke za otplatu glavnice primljenih zajmova u zemlji čija je svrha zaduženja investiciono ulaganje u rekonstrukciju putne i komunalne infrastrukture, rasvjetu, izgradnju stambenih objekata i refinansiranje duga.

Ostali izdaci iskazani su na fondu 01 u iznosu od 147.567 KM i u visini su odobrenog rebalansa budžeta, a najvećim dijelom se odnose na izdatke po osnovu poreza na dodatu vrijednost (79.816 KM), depozita i kaucija (21.707 KM) i izdatke za naknade plata za porodijsko odsustvo i bolovanja koji se refundiraju od fondova obaveznog socijalnog osiguranja (31.408 KM).

6.1.3. Razlika u finansiranju

Razlika u finansiranju u obrascu PIF, nastala kao razlika između iskazanih budžetskih prihoda i primitaka sa neutrošenim namjenskim sredstvima u iznosu od 9.292.263 KM i iskazanih budžetskih rashoda i izdataka u iznosu od 9.155.544 KM, iskazana je u pozitivnom iznosu od 136.719 KM, a čine je: budžetski deficit (-473.181 KM) i neto finansiranje (609.900 KM). Neto finansiranje je iskazano kao razlika po osnovu primitaka od: finansijske imovine (4.995 KM), zaduživanja (462.310 KM), ostalih primitaka (115.686 KM) i neutrošenih namjenskih sredstava (720.652) i umanjena po osnovu izdataka za: finansijsku imovinu (2.874 KM), otplatu dugova (543.302 KM) i ostalih izdataka (147.567 KM).

6.2. Bilans uspjeha

6.2.1. Prihodi

Prihodi su u Bilansu uspjeha iskazani u iznosu od 8.140.564 KM, a odnose se na poreske i neporeske prihode, grantove, transfere između budžetskih jedinica (za koja su objašnjenja navedena u tački 6.1.1. ovog izvještaja) i prihode obračunskog karaktera.

Prihodi obračunskog karaktera iskazani su u iznosu od 371.831 KM, a odnose se na:

- prihode od usklađivanja vrijednosti imovine u iznosu od 42.710 KM (najvećim dijelom nastali po osnovu naplaćenih spornih potraživanja iz ranijeg perioda);
- dobitke od prodaje imovine u iznosu od 102.475 KM (najvećim dijelom od prodaje zemljišta);
- pomoći u naturi u iznosu od 294.106 KM (najvećim dijelom se odnose na učešće UNDP-a u rekonstrukciji i sanaciji sportske dvorane "Nevesinjka");
- ostali prihodi obračunskog karaktera u negativnom iznosu od 71.679 KM, a koji se odnose na obračunate prihode iz transakcija razmjene koji nisu praćeni prilivom gotovine u momentu evidentiranja pa se isti iskazuju u okviru prihoda obračunskog karaktera (npr. zakup, javne usluge, obračun za šume), te nastali zbog specifičnosti evidentiranja promjena preuzetih iz Izvještaja iz jedinstvene evidencije o prijavljenim i uplaćenim porezima Poreske uprave Republike Srpske i
- prihode obračunskog karaktera po osnovu odnosa sa drugim jedinicama vlasti u iznosu od 4.219 KM.

Po nalazu revizije iskazani su manje za 30.195 KM (veza tačka 6.3.1.2. izvještaja). Za isti iznos potcijenjen je i finansijski rezultat tekuće godine.

6.2.2. Rashodi

Rashodi su u Bilansu uspjeha iskazani u iznosu 7.752.806 KM, a odnose se na: tekuće rashode i transfere između različitih jedinica vlasti u iznosu od 6.193.311 KM (za koja su objašnjenja data u tački 6.1.2. ovog izvještaja) i rashode obračunskog karaktera u iznosu od 1.559.495 KM.

Rashodi obračunskog karaktera najvećim dijelom se odnose na:

- nabavnu vrijednost realizovanih zaliha u iznosu od 22.533 KM;
- rashode po osnovu amortizacije u iznosu od 1.441.535 KM (veza tačka 6.3.1.3. izvještaja);
- rashode od usklađivanja vrijednosti imovine u iznosu od 88.758 KM (najvećim dijelom se odnose na prenos kratkoročnih potraživanja starijih od godinu dana na sporna potraživanja po Izvještaju Poreske uprave Republike Srpske – 76.775 KM) i
- gubitke od prodaje imovine u iznosu od 1.707 KM (ostvareni po osnovu prodaje zemljišta).

Po nalazu revizije iskazani su manje za 38.520 KM (veza tačka 6.3.1.1. izvještaja). Za isti iznos precijenjen je i finansijski rezultat tekuće godine.

6.2.3. Finansijski rezultat

U Bilansu uspjeha kao razlika prihoda (8.140.564 KM) i rashoda (7.752.806 KM) iskazan je pozitivan finansijski rezultat u iznosu od 387.758 KM. Prema nalazu revizije precijenjen je najmanje u iznosu od 8.325 KM, jer su potcijenjeni prihodi obračunskog karaktera u iznosu od 30.195 KM i rashodi obračunskog karaktera u iznosu od 38.520 KM (veza tačke 6.2.1, 6.2.2, 6.3.1.1. i 6.3.1.2. izvještaja).

6.3. Bilans stanja

6.3.1. Aktiva

Poslovna aktiva Opštine na dan 31.12.2018. godine iskazana je u neto iznosu od 69.639.693 KM. Prema nalazu revizije poslovna aktiva je potcijenjena (neto) u iznosu od 50.953 KM, a zbog neizvršene korekcije kratkoročnih potraživanja starijih od 12 mjeseci u iznosu od 38.520 KM i neevidentiranja poslovnog događaja u 2018. godini u vezi sa Ugovorom o otplati na rate duga nastalog u postupku izdavanja odobrenja za građenje u iznosu od 89.473 KM.

6.3.1.1. Kratkoročna finansijska imovina i razgraničenja

Kratkoročna finansijska imovina i razgraničenja na dan 31.12.2018. godine iskazana je u neto iznosu od 1.609.782 KM (bruto vrijednosti od 2.246.373 KM i ispravke vrijednosti od 636.591 KM). Odnosi se na: gotovinu i gotovinske ekvivalente (987.153 KM), kratkoročne plasmane (7.385 KM), kratkoročna potraživanja (416.684 KM), kratkoročna razgraničenja (31.904 KM) i kratkoročnu finansijsku imovinu i razgraničenja između ili unutar jedinica vlasti (166.656 KM).

Gotovina i gotovinski ekvivalenti odnose se na sredstva na žiro računima (985.629 KM) i blagajni (1.524 KM).

Kratkoročni plasmani se odnose na odobrene akontacije plate zaposlenima po rješenju načelnika.

Kratkoročna potraživanja iskazana su u neto iznosu od 416.684 KM (bruto vrijednosti od 1.053.275 KM i ispravke vrijednosti od 636.591 KM), a najvećim dijelom se odnose na potraživanja po osnovu: nenaplaćenih poreza, doprinosa i neporeskih prihoda (298.002 KM), poreza, doprinosa i neporeskih prihoda za koje je produžen rok plaćanja, a dospijevaju na naplatu do godinu dana (14.939 KM) i po osnovu PDV-a (78.593 KM).

Potraživanja za neplaćene poreze, doprinose i neporeske prihode u neto iznosu od 298.002 KM (bruto vrijednosti od 919.832 KM i ispravke vrijednosti od 621.830 KM) se najvećim dijelom odnose na: poreska potraživanja evidentirana na osnovu Izvještaja Poreske uprave Republike Srpske (62.454 KM), potraživanja za nenaplaćene naknade i takse (komunalne naknade - 135.672 KM) i potraživanja po osnovu zakupa i naknade za šume (93.841 KM). Sporna potraživanja za nenaplaćene poreze najvećim dijelom se odnose na potraživanja po osnovu poreza na nepokretnosti (111.818 KM), poreza na lična primanja (62.660 KM), razne komunalne takse (49.121 KM) i potraživanja iz ranijeg perioda (sa 2005. godinom), a po osnovu opšteg poreza na promet (26.101 KM).

Potraživanja za poreze, doprinose i neporeske prihode za koje je produžen rok plaćanja, a dospijevaju na naplatu u roku do godinu dana takođe su evidentirani na osnovu Izvještaja Poreske uprave Republike Srpske.

Potraživanja po osnovu PDV-a odnose se na PDV iskazan na avansnoj fakturi dobavljača koja je vezana za projekte (fond 05) za koje Opština ima pravo povrata, jer se finansiraju iz kredita Evropske investicione banke.

Kratkoročna potraživanja nisu na dan bilansiranja procijenjena sa stanovišta njihove naplativosti (osim poreskih potraživanja), odnosno potraživanja koja nisu naplaćena u roku od 12 mjeseci od datuma dospijeca nisu klasifikovana kao nenaplativa potraživanja, što nije u skladu sa članom 73. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike. U skladu sa navedenim precijenjeni su potraživanja za nenaplaćene neporeske prihode i finansijski rezultat tekućeg perioda, a potcijenjeni su sporna potraživanja za nenaplaćene neporeske prihode, korekcija potraživanja za nenaplaćene neporeske prihode i rashodi od usklađivanja

vrijednosti kratkoročnih potraživanja u iznosu od 34.801 KM (veza tačke 6.2.2. i 6.2.3. izvještaja).

Kratkoročna razgraničenja iskazana su u iznosu od 31.904 KM, a najvećim dijelom se odnose na date avanse za izvođenje radova sanacije, rekonstrukcije i dogradnje puteva (8.938 KM) i za troškove prevoza i montaže dječijeg igrališta "Mega stilu" d.o.o. Podgorica (19.167 KM). Opština je pokrenula spor protiv "Mega stila" d.o.o. Podgorica za povrat uplaćenih sredstava jer nije izvršila isporuku dječijeg igrališta (veza tačka 6.6. izvještaja).

Kratkoročna finansijska imovina i razgraničenja između ili unutar jedinica vlasti iskazana su u iznosu od 166.656 KM, a najvećim dijelom se odnose na potraživanja po osnovu: raspodjele javnih prihoda na dan 31.12.2018. godine koji su na jedinstveni račun trezora Opštine doznačeni početkom naredne godine (67.198 KM), novčana davanja za korisnike prava iz Zakona o socijalnoj zaštiti (25.718 KM), transfera od Ministarstva uprave i lokalne samouprave Republike Srpske za nerazvijene opštine (15.425 KM), sredstava iz programa javnih investicija – vodosnabdijevanje Opštine (27.503 KM) i refundacija za naknadu plate od fondova socijalne sigurnosti (21.263 KM). Opština nije izvršila na dan bilansiranja korekciju potraživanja po osnovu refundacija bolovanja od fondova socijalne sigurnosti, što nije u skladu sa članom 73. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike. U skladu sa navedenim precijenjeni su potraživanja po osnovu refundacija za naknadu plata i finansijski rezultat tekućeg perioda, a potcijenjeni su korekcija potraživanja po osnovu refundacija za naknadu plata iz doprinosa i rashodi od usklađivanja vrijednosti kratkoročnih potraživanja u iznosu od 3.719 KM (veza tačke 6.2.2. i 6.2.3. izvještaja).

Preporučuje se načelniku da obezbijedi da se procjena kratkoročnih potraživanja vrši na dan bilansiranja u skladu sa članom 73. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike.

6.3.1.2. Dugoročna finansijska imovina

Dugoročna finansijska imovina iskazana je u iznosu od 2.116.326 KM, a odnosi se na: akcije i učešća u kapitalu (2.013.206 KM) i potraživanja za poreze, doprinose i neporeske prihode za koje je produžen rok plaćanja (103.120 KM).

Akcije i učešća u kapitalu odnose se na učešće Opštine po osnovu vlasništva u privrednim društvima na području Nevesinja, i to kod: JP "Vodovod" a.d. Nevesinje u iznosu od 1.861.657 KM ili 64,99% akcijskog kapitala, JP "Komus" a.d. Nevesinje u iznosu od 126.049 KM ili 64,99% akcijskog kapitala i Zemljoradničke zadruge "Natura flora" a.d. Nevesinje u iznosu od 25.500 KM ili 51% akcijskog kapitala.

Potraživanja za poreze, doprinose i neporeske prihode za koje je produžen rok plaćanja evidentirana su na osnovu Izvještaja Poreske uprave Republike Srpske.

U poslovnim knjigama Opštine u 2018. godini nije evidentiran poslovni događaj koji se odnosi na Ugovor o otplati na rate duga nastalog u postupku izdavanja odobrenja za građenje poslovno-stambenog objekta na lokalitetu "Vojni logor" Nevesinje u vrijednosti od 89.473 KM, od čega se 11.670 KM odnosi na naknadu za uređenja gradskog građevinskog zemljišta i 77.803 KM na jednokratnu zemljišnu rentu. Ugovor je zaključen 04.06.2018. godine između Opštine i "MDM" d.o.o. Nevesinje. Navedeno nije u skladu sa članom 67. i 71. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike i sa 31.12.2018. godine potcijenjeni su dugoročna potraživanja i dugoročno razgraničeni prihodi u iznosu od 59.278 KM i kratkoročna potraživanja koja dospijevaju na naplatu u roku do godinu dana i prihodi obračunskog karaktera u iznosu od 30.195 KM. Potcijenjen je i finansijski rezultat tekuće godine za 30.195 KM (veza tačke 6.2.1. i 6.2.3. izvještaja).

Preporučuje se načelniku da obezbijedi da se finansijska imovina priznaje u skladu sa članom 67. i 71. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike.

6.3.1.3. Nefinansijska imovina u stalnim sredstvima

Nefinansijska imovina u stalnim sredstvima na dan 31.12.2018. godine iskazana je u neto iznosu od 65.876.183 KM (bruto vrijednosti od 89.983.772 KM i ispravke vrijednosti od 24.107.589 KM), a odnosi se na: proizvedenu stalnu imovinu (29.839.019 KM), dragocjenosti (12.000 KM), neproizvedenu stalnu imovinu (35.417.699 KM) i nefinansijsku imovinu u stalnim sredstvima u pripremi (607.465 KM). Povećanje vrijednosti nefinansijske imovine u stalnim sredstvima u 2018. godini izvršeno je po osnovu novih ulaganja, evidentiranja Rješenja o provedenoj promjeni Republičke uprave za geodetske i imovinsko-pravne poslove, a smanjenje po osnovu obračunatih troškova amortizacije, prodaje i rashodovanja.

Proizvedenu stalnu imovinu čine zgrade i objekti (28.772.521 KM), postrojenja i oprema (1.030.812 KM) i nematerijalna proizvedena imovina (35.686 KM).

U toku godine povećana je vrijednost proizvedene stalne imovine najvećim dijelom po osnovu:

- adaptacije objekta Doma kulture (566.365 KM);
- adaptacije Sportske dvorane "Nevesinjka" (362.239 KM);
- izgradnja pristupnih saobraćajnica u Vojnom logoru i Ulice Nikole Pašića (303.353 KM);
- izgradnja puteva u naseljima Šehovina, Miljevac i Šajbe (136.248 KM);
- izgradnja puteva u selima Bratač, Grabovica i Zalužje (201.076 KM);
- izgradnja ulica V bataljona, Ive Andrića i Vuka Karadžića (96.956 KM);
- izgradnja vodovodnog sistema Krekovi (72.497 KM);
- nabavke rovakopača (59.670 KM).

Navedena imovina smanjena je najvećim dijelom zbog korekcije vrijednosti za efekte obračunate amortizacije 1.441.535 KM.

Načelnik Opštine je 27.02.2019. godine imenovao Komisiju za utvrđivanje revalorizacije vrijednosti stalnih sredstava u upotrebi, čija je knjigovodstvena (sadašnja) vrijednost svedena na nulu. U skladu sa članom 41. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike, budžetski korisnici koji primjenjuju model nabavne vrijednosti za vrednovanje stalnih sredstava imaju obavezu da pređu na primjenu revalorizovanog modela vrednovanja sredstava čija je knjigovodstvena vrijednost svedena na nulu. Uvidom u knjigovodstveno stanje stalnih sredstava u upotrebi, Komisija je konstatovala da kod 547 sredstava u upotrebi (56 sredstava se odnosi na TVJ) nabavna vrijednost i ispravka vrijednosti iznose 6.029.007 KM. Analizom svakog sredstva utvrđena je nova pojedinačna revalorizaciona vrijednost u ukupnom iznosu od 2.657.215 KM. Odluku o usvajanju izvještaja Komisije za utvrđivanje revalorizacije vrijednosti stalnih sredstava u upotrebi, čija je knjigovodstvena vrijednost svedena na nulu donio je načelnik Opštine 26.04.2019. godine ("Službeni glasnik Opštine Nevesinje", broj 9/19). Efekti revalorizacije evidentirani su u poslovne knjige Opštine u 2019. godini.

Pored prethodno navedenog, utvrđeno je i sljedeće:

- Knjigovodstvenom evidencijom je obuhvaćen značajan dio imovine Opštine, koja se sastoji iz stvari na kojima pravo raspolaganja, upravljanja ili korišćenja ima Opština, a koja je stečena: nasleđivanjem, odlukom državnog organa, finansiranjem iz sredstava budžeta (gdje se Opština javlja kao pravni sljedbenik ustanova i institucija koje su prestale da postoje) i sl. gdje spadaju: zemljište, zgrade (poslovni i drugi objekti), ulice, prostor za parkiranje i objekti komunalne

infrastrukture. Opština je evidentirala imovinu, ali za istu nisu preduzete dovoljne aktivnosti u skladu sa Zakonom o utvrđivanju i prenosu prava raspolaganja imovinom na jedinice lokalne samouprave (nije izvršena u potpunosti identifikacija imovine koja po osnovu navedenog zakona pripada Opštini);

- Imovina koja je data u zakup nije evidentirana kao investiciona imovina u skladu sa paragrafom 7-38. MRS-JS 16 - Investiciona imovina i članom 29. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike;
- Za proizvedenu stalnu imovinu nije vršen obračun amortizacije u skladu sa Pravilnikom o primjeni godišnjih amortizacionih stopa za budžetske korisnike ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 110/16), niti je u skladu sa članom 5. navedenog pravilnika donesen akt o razlozima odstupanja i amortizacionim stopama koje se primjenjuju.

Dragocjenosti su iskazane u iznosu od 12.000 KM, a odnose se na umjetničke slike evidentirane u okviru Opštinske uprave.

Neproizvedena stalna imovina najvećim dijelom se odnosi na zemljište (35.327.215 KM). Zemljište je klasifikovano u poljoprivredno, gradskograđevinsko i ostalo građevinsko zemljište. U 2018. godini vrijednost zemljišta se povećalo na osnovu evidentiranja Rješenja o provedenoj promjeni Republičke uprave za geodetske i imovinsko-pravne poslove područna jedinica Nevesinje od 15.02.2018. godine u iznosu od 753.630 KM (površina zemljišta iznosi 150.726 m²). U toku godine izvršena je prodaja zemljišta knjigovodstvene vrijednosti 106.740 KM, putem usmenog javnog nadmetanja - licitacije (veza tačke 6.1.1.2, 6.2.1. i 6.2.2. izvještaja).

Nefinansijska imovina u stalnim sredstvima u pripremi iskazana je u iznosu od 607.465 KM, a najvećim dijelom se odnosi na proizvodno uslužnu opremu u pripremi - prečištač (462.310 KM), koja je finansirana iz kreditnih sredstava Evropske investicione banka po "Projektu rekonstrukcije vodovodnog i kanalizacionog sistema u Opštini Nevesinje".

Preporučuje se načelniku da obezbijedi da se:

- **sa nadležnim institucijama, kontinuirano preduzimaju aktivnosti na rješavanju imovinsko pravnih odnosa u vezi sa vlasništvom nad imovinom koja se vodi na Opštini ili njenim pravnim prednicima;**
- **poslovni objekti koji su dati pod operativni (poslovni) zakup priznaju kao investiciona imovinu, u skladu sa paragrafom 7-38. MRS-JS 16 – Investiciona imovina i članom 29. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike;**
- **obračun amortizacije vrši u skladu sa Pravilnikom o primjeni godišnjih amortizacionih stopa za budžetske korisnike.**

6.3.2. Pasiva

Poslovna pasiva je na dan 31.12.2018. godine iskazana u iznosu 69.639.693 KM, a odnosi se na kratkoročne obaveze i razgraničenja (1.562.003 KM), dugoročne obaveze i razgraničenja (3.836.471 KM) i vlastite izvore (64.241.219 KM).

6.3.2.1. Kratkoročne obaveze i razgraničenja

Kratkoročne obaveze i razgraničenja iskazani su u iznosu od 1.562.003 KM, a odnose se na obaveze: po dugoročnim zajmovima koji dospijevaju na naplatu do godinu dana 540.495 KM (po osnovu kredita: "UniCredit Bank" a.d. Banja Luka od 396.650 KM, "Addiko Bank" a.d. Banja Luka od 132.051 KM i "Nova banka" a.d. Banja Luka od 11.794 KM); za lična primanja (385.147 KM); iz poslovanja u zemlji (373.066 KM); za subvencije (85.695 KM); za grantove (89.869 KM); za doznake na ime socijalne zaštite (70.753 KM) i transakcije između ili unutar jedinica vlasti (16.977 KM).

Obaveze iz poslovanja najvećim dijelom se odnose na obaveze: prema dobavljačima (326.293 KM), fizičkim licima (21.799 KM), po osnovu poreza i doprinosa na teret poslodavca (4.802 KM) i primljene depozite i kaucije u zemlji (19.082 KM).

U okviru obaveza za subvencije u iznosu od 51.450 KM i obaveza za grantove u iznosu od 6.212 KM iskazane su obaveze za doznake na ime socijalne zaštite koje se isplaćuju iz budžeta Republike, opština i gradova (stipendije), što nije u skladu sa Prilogom 2 Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike ("Službeni glasnik Republike Srpske", br. 98/16, 115/17 i 118/18).

Preporučuje se načelniku da obezbijedi da se obaveze za subvencije, grantove i doznake iskazuju u skladu sa Prilogom 2 Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike.

Kratkoročne obaveze i razgraničenja iz transakcija između ili unutar jedinica vlasti odnose se na obaveze prema Ministarstvu finansija Republike Srpske po osnovu kreditnih sredstava iz Projekta Svjetske banke za rekonstrukciju i obnovu (12.902 KM) i po osnovu više uplaćenih javnih prihoda (4.075 KM).

Multilateralnom kompenzacijom u toku 2018. godine izmirene su obaveze prema dobavljačima u iznosu od 16.684 KM.

U periodu od datuma izvještavanja do 28.02.2019. godine izmirene su obaveze iz prethodnog perioda u ukupnom iznosu od 732.766 KM.

6.3.2.2. Dugoročne obaveze i razgraničenja

Dugoročne obaveze i razgraničenja iskazani su u iznosu od 3.836.471 KM, a odnose se na obaveze po zajmovima primljenim od banaka (2.903.059 KM) i iz transakcija sa drugim jedinicama vlasti (933.412 KM).

Dugoročne obaveze po zajmovima primljenim od banaka iskazane su u iznosu glavnice po kreditima koji dospijevaju u periodu dužem od godinu dana i to: 2.574.568 KM prema "UniCredit Bank" a.d. Banja Luka, po jednom odobrenom kreditu i 328.491 KM prema "Addiko Bank" a.d. Banja Luka, po dva odobrena kredita.

Prethodno navedeni krediti su uzeti za finansiranje infrastrukturnih projekata na području Opštine kao što su stambena, komunalna i putna infrastruktura; refinansiranje dugoročnog duga i finansiranje prenesenih obaveza.

Dugoročne obaveze i razgraničenja iz transakcija sa drugim jedinicama vlasti odnose se na zaduženje prema Vladi Republike Srpske po osnovu zajmova koje je Opština iskoristila po "Projektu rekonstrukcije vodovodnog i kanalizacionog sistema u Opštini Nevesinje" i "Projektu Svjetske banke za rekonstrukciju i obnovu Republike Srpske".

Po "Projektu rekonstrukcije vodovodnog i kanalizacionog sistema u Opštini Nevesinje", dugoročne obaveze za nedospjelu glavicu kredita su iskazane u iznosu od 791.470 KM, a odnose se na kredit odobren od Evropske investicione banke (EIB). Vlada Republike Srpske – Ministarstvo finansija je 31.03.2015. godine sa Opštinom zaključila Ugovor o prenosu kreditnih sredstava EIB-a na iznos od 1.461.933 KM. Kreditna sredstva se povlače u tranšama i sa 31.12.2018. godine povučeno je 791.470 KM. Rok otplate kredita je 25 godina sa grejs periodom od osam godina, kamatna stopa fiksna ili promjenljiva sa fiksnim intervalom (Euribor + 2%) izračunata po proceduri EIB-a.

6.3.2.3. Vlastiti izvori

Vlastiti izvori iskazani su u iznosu od 64.241.219 KM, a odnose se na trajne izvore sredstava (38.258.252 KM) i finansijski rezultat (25.982.967 KM - finansijski rezultat ranijih godina 25.595.209 KM i pozitivan finansijski rezultat tekuće godine 387.758 KM).

Trajni izvori sredstava najvećim dijelom se odnose na zemljište (35.327.215 KM) i učešće u kapitalu kod privrednih društava (1.987.706 KM).

Finansijski rezultat tekuće godine obrazložen je pod tačkom 6.2.3. izvještaja.

6.3.3. Vanbilansna evidencija

Na dan bilansa 31.12.2018. godine nije iskazana vrijednost vanbilansne aktive/pasive.

Opština nije evidentirala poslovne promjene u vanbilansnoj evidenciji u skladu sa članom 92. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike, jer nisu evidentirane poslovne promjene koje se odnose na:

- nepovučena kreditna sredstva Evropske investicione banke po "Projektu rekonstrukcije vodovodnog i kanalizacionog sistema u Opštini Nevesinje" u iznosu od 669.535 KM i
- primljenu garanciju za uredno izvršenje ugovora od izvođača "HP Investing" d.o.o. Mostar u iznosu od 10.408 KM koja je istekla 08.01.2019. godine.

Preporučuje se načelniku da obezbijedi da se u vanbilansnoj evidenciji evidentiraju poslovne promjene u skladu sa članom 92. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike.

6.4. Bilans novčanih tokova

U Bilansu novčanih tokova Opština je iskazala pozitivan neto novčani tok iz poslovnih aktivnosti u iznosu od 1.323.765 KM, negativan neto novčani tok iz investicionih aktivnosti u iznosu od 1.234.260 KM i negativan neto novčani tok iz aktivnosti finansiranja u iznosu od 543.302 KM. Neto smanjenje gotovine iskazano je u iznosu od 453.797 KM. Iskazana gotovina i gotovinski ekvivalenti na početku perioda u iznosu od 1.440.949 KM, pozitivan neto novčani tok iz poslovnih aktivnosti, negativan neto novčani tok iz investicionih aktivnosti i negativan neto novčani tok iz aktivnosti finansiranja, daju stanje novčanih sredstava na kraju perioda u iznosu od 987.152 KM.

Bilans novčanih tokova Opštine je sastavljen na način kako je propisano članom 42. Pravilnika o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 15/17) i pruža relevantne informacije o novčanim tokovima u skladu sa MRS-JS 2 - Izvještaj o novčanim tokovima.

6.5. Vremenska neograničenost poslovanja

U Napomenama uz finansijske izvještaje je, u skladu sa odredbama MRS-JS 1 - Prezentacija finansijskih izvještaja (paragrafi 15. c i 38), objelodanjeno da su finansijski izvještaji Opštine sastavljeni u skladu sa načelom stalnosti poslovanja, uz pretpostavku da Opština neće obustaviti poslovanje u doglednoj budućnosti.

6.6. Potencijalna imovina i potencijalne obaveze

U Napomenama uz finansijske izvještaje objelodanjeno je pet sudskih sporova ukupne vrijednosti 62.591 KM kao potencijalne obaveze i tri sudska spora ukupne vrijednosti 6.902 KM kao potencijalna potraživanja. Opština je pokrenula spor protiv "Mega stil" d.o.o. Podgorica za povrat sredstava jer nije izvršena isporuka dječijeg igrališta. Tužba je odbačena zbog nenadležnosti suda. Po ugovoru koji je zaključen 12.07.2016. godine Opština je platila troškove prevoza i montaže mobilijara za dječije igralište (19.167 KM).

6.7. Napomene uz finansijske izvještaje

Napomene uz finansijski izvještaj Opštine za 2018. godinu pružaju neophodne opšte podatke o Opštini, računovodstvenoj osnovi i primijenjenim računovodstvenim politikama, ali iste ne zadovoljavaju zahtjeve pojedinih MRS-JS i člana 46. Pravilnika o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika jer nisu u potpunosti objelodanjene informacije:

- o novčanim tokovima koji proizilaze iz investicionih aktivnosti i aktivnosti finansiranja, prema zahtjevima MRS-JS 2 - Izvještaj o novčanim tokovima, paragrafi 25, 26. i 56;
- za svaku klasu nekretnina i opreme priznatih u finansijskim izvještajima: o korisnom vijeku upotrebe ili stopama amortizacije, bruto knjigovodstvenu vrijednost i akumuliranu ispravku vrijednosti na početku i na kraju perioda, usklađivanje knjigovodstvene vrijednosti na početku i na kraju perioda, o strukturi stalnih sredstava koja se i dalje koriste ali im je knjigovodstvena vrijednost jednaka nuli, prema zahtjevima MRS-JS 17 - Nekretnine, postrojenja i oprema, paragrafi 88, 89. i 94;
- nisu obrazloženi uzroci i značajne razlike iskazanih rashoda i prihoda u odnosu na prethodnu godinu;
- obavezama iz poslovanja u smislu da se ne navodi predmet nabavke po kojem je obaveza nastala i prema kojim dobavljačima; kao ni obavezama za subvencije, grantove i doznake jer obuhvataju samo sumarne vrijednosti bez detaljnijeg obrazloženja;
- strukturi neizmirenih obaveza na dan 31.12.2018. godine, u skladu sa paragrafom 128. MRS-JS 1 - Prezentacija finansijskih izvještaja;
- da li je vršeno usaglašavanje potraživanja i obaveza na dan 31.12.2018. godine i da li su po tom osnovu utvrđena odstupanja (neusaglašeni IOS-i);
- o otpisanim potraživanjima kako je definisano članom 73. stav (6) Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike s obzirom da su rezultati popisa iz 2018. godine i otpis evidentirani u poslovne knjige u 2019. godini.

Preporučuje se načelniku da obezbijedi da se u Napomenama uz finansijske izvještaje objelodane informacije koje omogućavaju razumijevanje finansijskih izvještaja, kao i dodatne informacije koje nisu prikazane u finansijskom izvještaju u skladu sa zahtjevima MRS-JS 1 - Prezentacija finansijskih izvještaja i članom 46. Pravilnika o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika.

Revizijski tim

Nevenka Luburić, s.r.

Dragan Zjajić, s.r.

Konstantin Pavlović, s.r.